

__19/12/2022 08-1/26-2479__

A P R O B,

_____/ semnat /____

Ceslav PANICO

Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

**RAPORT PRIVIND VIZITA PREVENTIVĂ
IZOLATORUL DE DETENȚIE PREVENTIVĂ
AL INSPECTORATULUI DE POLIȚIE EDINEȚ**

16 noiembrie 2022

**Raportul a fost elaborat de
angajații Oficiului Avocatului Poporului:**

- *Elena PALADII, consultant superior, Direcția prevenirea torturii*
- *Diana MAZNIUC, consultant superior, Direcția prevenirea torturii*
- *Alexandru ZUBCO, șef, Direcția prevenirea torturii*

A. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

Conform dispozițiilor paragrafului 8 din Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului aprobat prin Legea nr.164/2015 și a art.24, al.2 din Legea cu privire la Avocatul Poporului nr.52/2014, la 16 noiembrie 2022 angajații OAP au efectuat o vizită preventivă (de follow-up) la izolatorul de detenție preventivă din cadrul Inspectoratului de poliție Edineț (în continuare IDP Edineț).

Scopul vizitei: Monitorizarea situației persoanelor reținute și aflate în custodia poliției în contextul recomandărilor anterioare ale Avocatului Poporului¹.

Precedenta vizită: 18 noiembrie 2021

Standarde de monitorizare:

- 1) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 2) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 3) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 4) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 5) Rezoluția ONU 40/33 din 29/11/1985 privind Ansamblul de regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing);
- 6) Recomandarea Rec (2006)13 a Comitetului de Miniștri al statelor-membre privind detenția provizorie, condițiile în care are loc aceasta, precum și aplicarea garanțiilor împotriva abuzului;
- 7) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) (articolul 3), protocoalele la CEDO și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 1987, precum și rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) privind situația din Republica Moldova;
- 8) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.;
- 9) Legea cu privire la poliție.

NOTĂ: Aspectele relatate în Raportul de vizită descriu exclusiv situația din ziua monitorizării!

B. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Inspectoratul de poliție Edineț se află în or. Edineț, str. Ștefan Vodă 5.

IP Edineț dispune de izolator de detenție provizorie localizat la demisol (cu acces din IP), renovat din fondurile europene și dat în exploatare la 15 noiembrie 2019. Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Capacitatea izolatorului este de 19 persoane ce pot fi plasate în 7 celule. Izolatorul deservește 3 IP (fără izolatoare) și anume: IP Briceni, IP Dondușeni și IP Ocnița.

La momentul vizitei în custodia izolatorului de poliție se aflau 2 persoane reținute.

¹ http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2021/12/Raport_vizita_IP-Edinet_18.11.2021.pdf

C. COOPERARE

Angajații IDP au manifestat deschidere spre cooperare și comunicare directă pe durata vizitei. Angajații OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele de evidență a persoanelor reținute, biroul de anchetă, blocul sanitar, blocul medical și spațiile de detenție.

D. DURATA PRIVĂRII DE LIBERTATE:

Durata privării de libertate în izolatorul poliției nu poate depăși 72 ore. Potrivit datelor prezentate, în primele 10 luni ale anului 2022, în izolator au fost plasate 274 persoane, dintre care - 11 au fost plasate pe o perioadă mai mare de 72 ore.

Conform raportului de evidență a persoanelor reținute și plasate în IP Edineț, în perioada a 10 luni, anului 2022, au fost reținute total femei 16 (în cazuri de încălcări penale - 12, contravenționale - 0, sau reținute de către alte instituții - 4), și total bărbați 255 (în cazuri de încălcări penale - 195, contravenționale – 18; reținute de către alte instituții – 42 și 3 minori).

Tabel nr.1 Evidența persoanelor plasate în IDP Edineț în perioada 2021-2022

An	Număr plasați în izolator	Minori deținuți (24 ore)	Deținuți >72 ore	Deținuți mai mult de 72 ore
2021	198	5	177	40
2022	(+73) 274	(+2) 3	(+40) 217	(-29) 11

E. ASIGURAREA DREPTURILOR MINORILOR LA REȚINERE

IP Edineț nu dispune de o cameră pentru audierea minorilor. Minorii sunt reținuți doar în cazuri de crime grave, de rezonanță sau cu vătămări. În primele 10 luni ale anului 2022 au fost plasați în izolator - 3 minori.

F. ASIGURAREA ACCESULUI LA ASISTENȚĂ ȘI EXAMINARE MEDICALĂ

Examinarea medicală a persoanelor reținute și plasate în IDP are loc imediat la intrarea și ieșirea acestora din izolator, cu completarea ulterioară a Registrului de evidență a fișelor de examinare medicale, examinării medicale / primul ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor reținute/ deținute în IDP. Examinarea deținuților se realizează de către felcerul instituției angajat pe 1,0 unitate.

Asistența medicală primară se acordă deținuților ori de câte ori este necesară, în mod gratuit de către felcer. La fel, în cazurile de agravare a stării de sănătate a persoanei deținute, se recurge la

apelarea serviciului 112. Centrul de sănătate raional cooperează cu IDP pe domeniu, nefiind înregistrate tergiversări sau refuzuri de a recepționa apelurile de urgență. Felcerul verifică rația alimentară să corespundă normelor sanitare înainte de a fi consumată.

Cabinetul medical este larg, luminos. Cu toate acestea, se atestă lipsa unei săli predestinate procedurilor medicale. Cabinetul medical cuplează funcțiile de consultare și de acordare a serviciilor medicale.

Printre necesitățile evidențiate de serviciul medical se enumără achiziționarea echipamentelor și medicamentelor de intervenție în acordarea ajutorului medical primar, dar și numărul mic și specializarea personalului medical. La fel administrația exprimă necesitate stringentă de suplینire a posturilor vacante de sex feminin și în rândul angajaților.

Una dintre probleme identificate ține de imposibilitatea oferirii îngrijirilor necesare deținuților ce suferă de diabet zaharat. IP Edineț nu dispune de preparatele necesare abordării acestei categorii de bolnavi. Mai mult, la nivel raional există probleme în asigurarea cu insulină a bolnavilor aflați la evidență.

G. CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de 7 celule, cu o capacitate totală de 19 persoane. Condițiile materiale de detenție corespund standardelor minime internaționale. Acestea sunt amenajate cu paturi staționare pentru 2 și 3 persoane; masă și scaune fixate de podea, pentru un număr echivalent de persoane. Paturile sunt asigurate cu saltele noi, lenjerie și pături noi. Toate celulele poliției au dimensiuni rezonabile pentru numărul de persoane pe care îl adăpostesc. În fiecare celulă există geam cu acces la lumină naturală suficientă. Pe timp de noapte, celulele sunt iluminate artificial. În cazuri speciale și neprevăzute, izolatorul dispune de iluminare de la un generator diesel. Toate celulele dispun de blocuri sanitare proprii, ce întrunește toaleta și dușul cu apă caldă / rece. Personalul polițist este implicat și în serviciile de igienizare și întreținere a celulelor, din lipsa personalului auxiliar.

Suplimentar, în izolator există opt încăperi auxiliare, care crează activitatea acestuia pe deplin viabilă. Acesta sunt: cabinetul medical, compus din 2 odăi, una fiind sala de proceduri; - sala de percheziție cu încăperea de depozitare a lucrurilor personale ale deținuților; - cameră de întrevedere cu avocatul; - cameră de audieri (ancheta); - o mini bucătărie, unde se păstrează în frigider, apoi se încălzește și se repartizează hrana deținuților; - biroul de activitate a santinelei de serviciu, compus din două odăi și un bloc sanitar, fiind echipat cu calculator, monitorul căruia asigură supravegherea timp de 24 de ore prin intermediul camerilor video a tuturor încăperilor din incinta Izolatorului; - o mini spălătorie, dotată cu mașini de spălat automat pentru spălarea lenjerie de pat și în unele cazuri acordă susținere deținuților la îngrijirea și menținerea igienei personale și a vestimentației deținuților; - curtea de plimbare, care doar pe 1/3 este acoperită în caz de ploaie sau zăpadă, astfel asigurând deținuților posibilitatea de a se afla la aer curat în fiecare zi.

Este de apreciat că șeful SDE al IP Edineț, realizează controale permanente a situației din izolator.

H. ACCES LA HRANĂ, PLIMBĂRI

În privința alimentației persoanelor plasate în izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții în conformitate cu prevederile HG 609/2006. Un angajat al Serviciului detenție și escortă ridică produsele livrate de la prestatorul de servicii alimentare. Se păstrează tendința pozitivă de a stabili un pachet alimentar compatibil cu necesitățile fiecărui reținut.

Potrivit art. 215 din Codul de Executare, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea lui la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel Izolatorul dispune de o curte special amenajată pentru plimbările zilnice ale deținuților. Potrivit însemnărilor efectuate în **Registrul de scoatere din cameră/celulă și a plimbării la aer liber** precum și discuțiilor cu responsabilul pe IP și persoana reținută, constatăm că, persoanele fumătoare sunt scoase la plimbare câte 5 - 10 min, de mai multe ori pe zi pentru a evita fumatul în celule. Potrivit Registrului menționat, intrările și ieșirile din celulă sunt menționate, cu excepția duratei de ieșire. Angajatul SDE responsabil înscrie data și ora ieșirii, însă nu menționează și ora intrării în celulă.

Supravegherea deținuților se realizează de un angajat al Izolatorului în mod direct, și cu ajutorul camerelor video. Ușile camerelor de detenție fiind prevăzute cu vizor și vizetă. Holul Izolatorului și biroul pentru audiență și întrevederi sunt supravegheate video.

I. ACCESUL LA APĂRARE

Întrevederile cu avocatul se realizează în odaia pentru audieri din IDP, ori de câte ori este necesar, fără impedimente. La fel, audierile deținuților cu reprezentanții organelor de forță sau procurori se realizează exclusiv în IDP și se înregistrează în Registrul de scoatere a persoanelor din celulă. Este de apreciat practica SDE IP Edineț de a nu escorta deținuții pentru audieri la procuror sau în birourile ofițerilor de urmărire penală sau de investigații.

Una din persoanele reținute a menționat că nu este satisfăcută de serviciile avocatului numit din oficiu. Or, pe durata detenției sale, avocatul nu l-a contactat și nici nu a desfășurat acțiuni de apărare. Acesta fiind confuz cu privire la temeiurile acuzației și ce metodele de apărare.

J. INCIDENTE/ABUZURI/RELE TRATAMENTE

În perioada vizitei, plângeri referitor la abuzuri/ tratament inuman și sau degradant din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Potrivit angajaților, incidente sau violențe între deținuți nu au fost înregistrate. Potrivit **Registrului de evidență a recepționărilor și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant, nr.687/2019** din unitatea de gardă - în perioada 2022 există mențiuni despre **4 cazuri de aplicare a forței fizice și a mijloacelor speciale la reținere**. Toate cazurile au fost înregistrate în Registrul nr.1 de infracțiuni și remise procurorului responsabil. În 3 cazuri nu este menționat

numele persoanei care a intrat primar în posesia plângerii, ci doar o trimitere la un cuvânt cifrat „DZN”. Deși cazurile se referă la perioada lunii mai – octombrie 2022, înscrierile din Registrul sunt efectuate de aceeași persoană.

În continuare, **Avocatul Poporului îndeamnă angajații IP Edineț să cântărească și să parcurgă testul proporționalității și al epuizării metodelor alternative dinaintea aplicării măsurilor de imbolizare fizică, recunoscute a fi tehnici aplicate cu titlu de excepție și cu invazivitate minimă.**

K. CONSTATĂRI/ RECOMANDĂRI:

Tabel nr.2 Registrul de evidență a recomandărilor în urma vizitei IP Edineț 2021

Data vizitei anterioare	Recomandări remise	Răspunsul autorității	Recomandările implementate
18/11/2021	1. Achiziționarea cu echipamente medicale și medicamente de necesitate primară pentru serviciul medical din izolator.	A fost transmisă notificare din 16.12.21 privind înlăturarea curenților depistate în adresa agentului economic SRL “GREEN ENGINEERING”. Au asigurat că cabinetele medicale sunt dotate cu medicamente și echipamente medicale necesare.	Implementat
	2. Înlăturarea igrasiei din băi și de pe pereții celulelor, precum și aerisirea spațiilor de detenție.		Implementat
	3. Neadmiterea plasării persoanelor reținute mai mult de 72 ore în izolator.		Implementat

Recomandări noi:

- A. A oferi tuturor reținuților accesul la informații/materiale și informarea acestora privind asigurarea serviciilor de avocat garantat de stat;
- B. Suplinirea posturilor vacante de sex feminin pentru elucidarea criteriului imparității de gen: santinelă, felcer/medic, polițist/inspector, cât și altor angajați: psiholog/psihiatru, lucrători auxiliari;
- C. Documentarea tuturor leziunilor corporale obținute până la reținere și înaintea plasării în izolator;
- D. IP Edineț să realizeze înregistrarea pretinselor cazuri de tortură în Registrul specializat prin descrierea detaliată și completă a cazurilor sesizate, cu includerea desfășurată a numelui persoanei ce a primit solicitarea sau a sesizat ex-officio, inclusiv includerea numelui, a datelor de contact și telefonul persoanei ce a sesizat organul poliției;

Recomandări menținute:

- A. A achiziționa echipamente medicale și medicamente de necesitate primară pentru serviciul medical din izolator;
- B. A nu admite plasarea persoanelor reținute mai mult de 72 ore în izolator.

Urmare, a constatărilor în perioada vizitei, conducându-ne de prevederile art.24 a Legii nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul):

PROPUNEM:

1. A lua act de constatările și concluziile Raportului de vizită la IP Edineț din 16/11/2022;
2. A remite Raportul de vizită la IP Edineț din 16/11/2022 către IGP și IP Edineț;
3. A plasa raportul pe site pentru informare.

Executanți:

Elena PALADII,

Consultant superior, Direcția prevenirea torturii OAP / semnat /

Diana MAZNIUC,

Consultant superior, Direcția prevenirea torturii OAP / semnat /

Coordonat:

Alexandru ZUBCO,

Șef Direcție, Direcția prevenirea torturii OAP / semnat/